

صدهقهی سونهت

نیسلام بانگهوازی بهخت کردنی سامان و دارایی له پری خوادا نهکات و مهردوم هان نهادات له سهری به شیوازیک که دلان رانه کیشتی و پیاوه تی و جوامیری له دهرودا نه ژیننه ته وه و اتاکانی خیرو چاکه نه وروژینی.

۱- خوای گه وره نه فهرموویت: ﴿مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ﴾ (البقرة: ۲۶۱). واته: وینهی نه وانهی سامان و مالیان له ری خوادا بهخت نه کهن وینهی دهنکه گهنمیکه که حوت گولی گرتیبیت و هه رگولهی صده دهنکی تیدا بیت، وه خوا نه گهر بیهوی بو کی ی زیاد بکات له وه زیاتریشی نهکات، به راستی خوا میهره بانی و به خششی فراوانه و زانایه.

۲- هه روه ها فهرمویه تی: ﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ﴾ (آل عمران/ ۹۲). واته: خیر و چاکه تان دهست ناکه ویت هه تا له و دارایی و ماله ی لاتان خوشه و یسته نه به خشن له ری خوادا، وه هه رچی ببه خشن خوا ناگاداره پی ی.

۳- فهرمویه تی: ﴿وَأَنْفِقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَأَنْفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ﴾ (الحديد/ ۷). واته: ببه خشن له ری خوادا له و دارایی یه ی که خوا نیوهی کردوه به جینشین له سهری، نه وکه سانهی باوه ریان هیناوه له نیوه و مال و دارایی له ری خوادا بهخت نه کهن پاداشتیکی گه وره یان بو دانراوه.

۱- پیغه مبهر صلوات فهرمویه تی: ﴿إِنَّ الصَّدَقَةَ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَتَدْفَعُ مِثَّةَ السُّوءِ﴾. (رواه الترمذي وحسنه) (۱). واته: صدهقه غه زه بی په روه ردگار لانه با و عاقیبهت خراپی دور نه خاته وه.

۲- هه روه ها ریوایهت کراوه که پیغه مبهر صلوات فهرمویه تی: ﴿إِنَّ صَدَقَةَ الْمُسْلِمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ، وَتَمْنَعُ مِثَّةَ السُّوءِ وَيُذْهِبُ اللَّهُ بِهَا الْكِبَرَ وَالْفَخْرَ﴾ (۲). واته: صدهقهی موسولمان ته مهن دریز نهکات و ری له عاقیبهت خراپی نه گریت و خوا لوت به رزی و شانازی کردنی مروقی پی لانه بات.

۳- پیغه مبهر صلوات فهرمویه تی: ﴿مَا مِنْ يَوْمٍ يُصْبِحُ الْعِبَادُ فِيهِ إِلَّا وَمَلَكَانِ يَنْزِلَانِ، فَيَقُولُ أَحَدُهُمَا: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُنْفِقًا خَلْفًا، وَيَقُولُ الْآخَرُ: اللَّهُمَّ أَعْطِ مُمْسِكًا تَلْفًا﴾. (رواه مسلم). واته: پوژ نی یه که بهنده کانی خوا پوژی تیدا نه که نه وه و دوو فریشته نه یه نه خواره وه یه کیکیان نه لیت: خواجه هه رکهس له ری تودا مال بهخت نهکات نه وهنده ی تری پی ببه خشه، وه نهوی تریان نه لیت: خواجه هه رچی دهست نه گریته وه له خیر ماله که ی ویران بکه.

۴- پیغه مبهر صلوات فهرمویه تی: ﴿صَنَّاعُ الْمَعْرُوفِ تَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ، وَالصَّدَقَةُ خُفْيَا تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ، وَصَلَّةُ الرَّجْمِ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ، وَكُلُّ مَعْرُوفٍ صَدَقَةٌ، وَأَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ، وَأَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمُنْكَرِ فِي الْآخِرَةِ،

(۱) (شیخ نه لبانی به کورتی نه فهرموویت): به شی یه که می حه دیسه که به هیزه به لام حه دیسه که لاوازه... (تمام المنه/البانی).

(۲) (شیخ نه لبانی به کورتی نه فهرموویت): حه دیسه که زور لاوازه به لام رسته ی یه که می حه دیسه که سابته له حه دیسیکی تردا که دیت. (تمام المنه/البانی).

وَأَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ. (رواه الطبراني في الأوسط ، وسكت عليه المنذري) ^(۳). واته: چاکه کردن خاوهنی نه پاریزیت له مردنی خراب، صهدهقهی نه هیئیش غه زه بی په روه دگار دانه مرکینی، وه به جی هیئانی سیلهی په حم ته من دریزت نه کات، وه هه موو کرده وهیه کی چاک صهدهقهیه، وه چاکه که رانی دنیا چاکه که رانی پوژی دوا بین و خراپه کارانی دنیا خراپه کارانی پوژی دوا بین، وه یه که م که سیک که نه چیتته به هشتته وه چاکه کاران.

جو ره کانی صهدهقه:

صهدهقه ته نها له جوژیکی دیاری کراودا نی یه له کرده وه چاکه کان، به لکو قاعیده ی گشتی نه وه یه که هه موو چاکه یه که صهدهقهیه، نه مهش هندی که له و فرمودانه که له و باره یه وه هاتوو:

۱- پیغه مبه ر صَلَاتُكَ عَلَيْهِ فرمویه تی: **(عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ صَدَقَةٌ، فَقَالُوا: يَا نَبِيَّ اللَّهُ! فَمَنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: يَعْمَلُ بِيَدِهِ فَيَنْفَعُ نَفْسَهُ وَيَتَصَدَّقُ، قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: يُعِينُ ذَا الْحَاجَةِ الْمَلْهُوفِ، قَالُوا: فَإِنْ لَمْ يَجِدْ؟ قَالَ: فَلْيَعْمَلْ بِالْمَعْرُوفِ وَلْيُمْسِكِ عَنِ الشَّرِّ، فَإِنَّهَا لَهُ صَدَقَةٌ).** (رواه البخاري وغيره). واته: هه موو موسولمانیک له سه ریته تی صهدهقه بکات. ووتیان: نه ی پیغه مبه ری خوا نه ی نه گهر که سیک نه ی بوو؟ فرموی: با به دهستی خو ی کار بکات و سوود به خو ی بگه یه نییت و صهدهقه بکات، ووتیان: نه ی نه گهر نه ویشی نه بوو؟ فرموی: یارمه تی په نابهری به هله داوان بدات، ووتیان: نه ی نه گهر نه ی بوو؟ فرموی: کاری چاکه بکات و وان له خراپه بهینی ، نه وه صهدهقه یه بو ی.

۲- فرمویه تی: **(كُلُّ نَفْسٍ كُتِبَ عَلَيْهَا الصَّدَقَةُ كُلَّ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ، فَمَنْ ذَلِكَ أَنْ يَعْدِلَ بَيْنَ الْاِثْنَيْنِ صَدَقَةٌ، وَأَنْ يُعِينَ الرَّجُلَ عَلَى ذَابْتِهِ فَيَحْمِلُهُ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ، وَيَرْفَعُ مَتَاعَهُ عَلَيْهَا صَدَقَةٌ، وَيُمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ صَدَقَةٌ، وَالْكَلِمَةُ الطَّيِّبَةُ صَدَقَةٌ، وَكُلُّ خُطْوَةٍ يَمْشِي إِلَى الصَّلَاةِ صَدَقَةٌ).** (رواه أحمد وغيره). واته: هه موو که سیک صهدهقه یه کی له سه ره هه موو پوژی که په ژه لیدیت، له وانه یه که خستنی دوو که س به داد په روه ری صهدهقه یه، وه یارمه تی که سیک بدات بو سوار بوونی وولاغه که ی صهدهقه یه، وه که لویه له که ی بو بخاته سه ر پشنتی وولاغه که ی صهدهقه یه، وه شتی زیان به خش له سه ر پیگا دور بخاته وه صهدهقه یه، وه ووته یه کی چاک صهدهقه یه، وه هه موو هه نکاویک نه ی نییت بو نویژ صهدهقه یه.

۳- له نه بو ذه ری غیفاری یه وه صَلَاتُكَ عَلَيْهِ هاتوو که پیغه مبه ر صَلَاتُكَ عَلَيْهِ فرمویه تی: **(عَلَى كُلِّ نَفْسٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ صَدَقَةٌ مِنْهُ عَلَى نَفْسِهِ، قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ! مِنْ أَيْنَ أَتَصَدَّقُ، وَلَيْسَ لَنَا أَمْوَالٌ؟ قَالَ: لَأَنْ مِنْ أَبْوَابِ الصَّدَقَةِ: التَّكْبِيرُ، وَسُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ، وَتَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتَعَزُّلُ الشُّوكِ عَنِ طَرِيقِ النَّاسِ وَالْعِظْمِ، وَالْحَجَرَ، وَتَهْدِي الْأَعْمَى، وَتُسْمِعُ الْأَصَمَّ وَالْأَبْكَمَ، حَتَّى يَفْقَهُ، وَتَدُلُّ الْمُسْتَدِلَّ عَلَى حَاجَةٍ لَهُ قَدْ عَلِمْتَ مَكَانَهَا، وَتَسْعَى بِشِدَّةٍ سَاقِيكَ إِلَى اللَّهْفَانِ الْمُسْتَغِيثِ، وَتَرْفَعُ بِشِدَّةٍ ذِرَاعَيْكَ مَعَ الضَّعِيفِ، كُلُّ ذَلِكَ مِنْ أَبْوَابِ الصَّدَقَةِ، مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ، وَلَكَ فِي جِمَاعِ زَوْجَتِكَ أَجْرٌ).** (رواه أحمد واللفظ له، ومعناه أيضا في مسلم). وعند مسلم **(قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! أَيَاتِي أَحَدُنَا شَهْوَتُهُ، وَيَكُونُ فِيهَا أَجْرٌ؟ قَالَ: أَرَأَيْتُمْ لَوْ وَضَعَهَا فِي حَرَامٍ أَكَّانَ عَلَيْهِ وَزُرُّ؟ فَكَذَلِكَ إِذَا وَضَعَهَا فِي الْحَلَالِ كَانَ لَهُ أَجْرٌ).** واته: هه موو که س هه موو پوژی که هه لیدیت صهدهقه یه کی له سه ره بو خو ی بیکات، ووتم: نه ی نییراوی خوا له کو ی وه صهدهقه بکه م که سامان و مالمان نه بییت؟ فرموی: چونکه له به شه کانی صهدهقه: ووتنی (الله أكبر) و (سبحان الله) و (الحمد لله) و (لا إله إلا الله) و (استغفر

(۳) مونزیری بیدهنگ نی یه له سه ری، به لکو به وشه ی (روی) لاوازی کردوو، بو زیاتر پروانه. (تمام المنه/ألباني)

الله)یه، هر و هها فرمان بکهی به چاکه و نهی بکهی له خراپه، وه درکی یا ئیسکی یا بهردی له سهر ریگای خهک دور بخهته وه، وه کویریکی ریئمای بکهی، و کهریک و لایک تی بگهی نیت تا وه کو فیربن، وه کهسیک شارهزا بکهی که شتیکی ئهوی و تو شوینه کهی نه زانی، و به هیزی قاجت به ره و کهسیکی به هله داوانی داواکاری یارمه تی بروی، وه به هیزی بازوت شتیکی له گهل زه عیفا هه لگری، هه موو نه مانه له به شه کانی صه ده قن که خوت بو خوتی نه که هی، هه تا چونه لای خیزانه کهت هه ر خیره و پاداشتت هه یه.

له لای موسلیم هاتوو: ووتیان: ئه ی نیروای خوا یه کی بچی به لای حه ز و ئاره زوی نه فسیشی یه وه پاداشتی هه یه؟ فه رموی: ئایا نه گه ر له حه رام دا ئه و ئاره زوو بشکی نی تاوان نی یه؟ هه روه ها نه گه ر له حه لالدا به کاری به نییت پاداشتی بو هه یه.

۴- له (أبذر) هوه ﷺ هاتوو و تویه تی: پیغه مبه ر ﷺ فه رمویه تی: (لِيسَ مِنْ نَفْسِ ابْنِ آدَمَ إِلَّا عَلَيْهِ صَدَقَةٌ فِي كُلِّ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مِنْ أَيْنَ لَنَا صَدَقَةٌ نَتَّصِدُّ بِهَا كُلَّ يَوْمٍ؟ فَقَالَ: إِنَّ أَبْوَابَ الْخَيْرِ لَكَثِيرَةٌ: التَّسْبِيحُ، وَالتَّحْمِيدُ، وَالتَّكْبِيرُ، وَالتَّهْلِيلُ، وَالْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَتَمِيطُ الْأَذَى عَنِ الطَّرِيقِ، وَتُسْمِعُ الْأَصْمَ، وَتَهْدِي الْأَعْمَى، وَتَدُلُّ الْمُسْتَدِلَّ عَلَى حَاجَتِهِ، وَتَسْعَى بِشِدَّةٍ سَاقِيكَ مَعَ اللَّهْفَانِ الْمُسْتَعِثِّ، وَتَحْمَلُ بِشِدَّةٍ ذِرَاعِيكَ مَعَ الضَّعِيفِ؛ فَهَذَا كُلُّهُ صَدَقَةٌ مِنْكَ عَلَى نَفْسِكَ). (رواه ابن حبان في صحيحه، والبيهقي مختصراً وزاد في رواية: (وَتَبَسُّمُكَ فِي وَجْهِ أَخِيكَ صَدَقَةٌ، وَإِمَاطَتُكَ الْحَجَرَ وَالشُّوْكَ وَالْعَظْمَ مِنْ طَرِيقِ النَّاسِ صَدَقَةٌ، وَهَدْيُكَ الرَّجُلَ فِي أَرْضِ الضَّالِّهِ صَدَقَةٌ). واته: كهس نی یه له ئاده میزاد هه موو پوژیکی که پوژی لی هه له ات صه ده قه یه کی له سهر نه بییت. ووتیان: ئه ی نیروای خوا له کویمان بوو هه موو پوژیکی صه ده قه یه که به یین؟ فه رموی: ده رگا کانی صه ده قه زورن ووتنی: (سبحان الله) و (الحمد لله) و (الله أكبر) و (لا إله إلا الله) صه ده قه یه، و فرمان کردن به چاکه و نهی له خراپه و لایردنی درکی، بهردی، ئیسکی، له سهر ریگا صه ده قه یه، وه تیگه یاندنی کهریک، و ریئمای کویریکی، و ری نیشان دانی کهسیک بو پیویستی یه که ی صه ده قه یه، وه به هیزی قاجت بروی به پیر یارمه تی دانی کهسیکی هه له داوان و داواکاری یارمه تی، وه به هیزی بازوت یارمه تی شت هه لگرتن بده ی له گهل زه عیفا، نه مانه هه مووی صه ده قن بو خوت. وه لای به یه قی نه مه شی زیاده که فه رمویه تی: به پرووی خو شه وه چوون به ره و پرووی براهت صه ده قه یه، وه لایردنی بهردیکی یا درکیکی و دایکی یا ئیسک له سهر ریگای خهک صه ده قه یه، وه ری نیشان دانی ری لی تیکی چوویه که صه ده قه یه.

۵- وه فه رمویه تی: (مَنْ اسْتَطَاعَ مِنْكُمْ أَنْ يَنْتَقِيَ النَّارَ فَلْيَتَّصِدْ وَلَوْ بِشِقِّ تَمْرَةٍ، فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَبِكَلِمَةٍ طَيِّبَةٍ). (رواه أحمد ومسلم) واته: هه رکهس نه توانی خو ی له ناگری دوزه خ پیاریزیت با صه ده قه بکات، نه گه ر ته نانه ت به له تیکی خورماش بی، وه نه گه ر هه ر نه ی بوو به قسه یه کی شیرین.

۶- وه فه رمویه تی: (إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ، يَقُولُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ: يَا ابْنَ آدَمَ! مَرَضْتُ فَلَمْ تُعِدْنِي، قَالَ: يَا رَبُّ كَيْفَ أَعُوذُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ؟ قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ، أَنَّ عَبْدِي فَلَانًا مَرِضَ فَلَمْ تُعُدْهُ؟ أَمَا لَوْ عُدْتَهُ لَوَجَدْتَنِي عِنْدَهُ. يَا ابْنَ آدَمَ! اسْتَطَعْتَكُ فَلَمْ تُطْعِمْنِي، قَالَ: يَا رَبُّ كَيْفَ أَطْعِمُكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ؟ قَالَ: أَمَا عَلِمْتَ أَنَّهُ اسْتَطَعَمَكَ عَبْدِي فَلَانَ فَلَمْ تُطْعِمْهُ، أَمَا عَلِمْتَ أَنَّكَ لَوْ أَطْعَمْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي. يَا ابْنَ آدَمَ! اسْتَسْقَيْتَكَ فَلَمْ تَسْقِنِي. قَالَ: يَا رَبُّ كَيْفَ أَسْقِيكَ وَأَنْتَ رَبُّ الْعَالَمِينَ؟ قَالَ: اسْتَسْقَاكَ عَبْدِي فَلَانَ فَلَمْ تُسْقِهِ. أَمَا أَنَّكَ لَوْ سَقَيْتَهُ لَوَجَدْتَ ذَلِكَ عِنْدِي). (رواه مسلم). واته: خوی گه وره پوژی قیامت نه فه رمویت: ئه ی ئاده میزاد نه خو ش

کهوتم کهچی نههاتی سهرم لی بدهیت؟ نهلی: نهی پهروهردگارم چۆن سهردانت بکهه له حالیکدا تو پهروهردگاری جیهانیانی؟ نهههروویت: نهی نهت زانی فلانه بهندهم نهخوش کهوت کهچی، سهرت لی نهدا؟ ناگاداربه نهگهر سهردانت بگردایه منت نهیبینی له لای نهو. نهی ئادهمیزاد داوای خواردم لی کردی کهچی خواردمت نهدامی؟ نهلی: نهی پهروهردگارم چۆن خواردمت بدهمی له حالیکدا تو پهروهردگاری جیهانیانی؟ نههروویت: نهی نازانی که فلان بهندهم داوای خواردمی لی کردی کهچی خواردمت نهدا پی، نهی نازانی نهگهر خواردمت پی بدایه نیستا لای من نهت بینییوهه. نهی ئادهمیزاد داوای ئاوی خواردمهوهم لی کردی کهچی نهت دامی. نهلی: نهی پهروهردگارم چۆن ئاوت بدهمی له حالیکدا تو پهروهردگاری جیهانیانی؟ نههروویت: فلانه بهندهم داوای ئاوی لی کردی کهچی نهتدایه، ناگاداربه نهگهر بتدایه نیستا لای من نهت بینییوهه.

۷- پیغمبر ﷺ فهروویهتی: (لا یغرس مسلم غرساً ولا یزرع زرعاً فیاکل منه انسان ولا دابة ولا شیئ إلا کانت له صدقة). (رواه البخاری). واته: هیچ موسلمانیک نییه داریک بنیژی، یا دانهویلهیهکه بجینی پاشان مروقی یا نازهلی یا ههر شتیکی تر لی بخوات، ئیلا به صهدهقه بوی نهووسریت.

۸- ههروهه پیغمبر ﷺ فهروویهتی: (کل معروف صدقة، ومن المعروف ان تلقی اءاک بوجه طلق، وان تفرغ من دلوک فی ائاه). (رواه أحمد والترمذی وصحه). واته: ههموو چاکه کردنیک صهدهقهیهکه، وه له چاکه حیساب نهکریت، نهگهر به پروویهکی خوشهوه بجیت به پیر برا موسولمانهکهتهوه، وه نهگهر له دولچهکهی خوٲ ئاوی بو بخهیته جامهکهیهوه.

له پیش ترین کهس بو صهدهقه پی دان کین:

مندال و خزم و کهس و کاری صهدهقهکهه له پیش ترین کهسن که صهدهقهیان پی ببهخشی، وه دروست نییه صهدهقه به بیگانه ببهخشی له حالیکدا نهو شتهی که نهیکا به صهدهقه بو خوئی پیویستی پی هه بیٲ بو نهفهقهی خوئی و خیزانهکهی.

۱- له جابیره وه ﷺ هاتوهه که پیغمبر ﷺ فهروویهتی: (اذا کان احدکم فقیراً فلیبدأ بنفسه، وان کان فضل فعلی عیاله، وان کان فضل فعلی ذوی قرابته، او قال: ذوی رحمیه، وان کان فضل فهاهنا وهاهنا) (رواه أحمد ومسلم). واته: ههرکهس خوئی پیویستی به شتیک بوو با بو خوئی بیٲ، جا نهگهر له خوئی زیاد بوو بیدات به خیزانهکهی، نهگهر له وانیش زیاد بوو بو خزم و کهس و کاری، یان فهرووی: بو خاوهن رهحمی، جا نهگهر له وانیش زیاد بوو لیروهلهوی دابهشی بکات.

۲- پیغمبر ﷺ فهروویهتی: (تصدقوا. قال رجل عندي دينار. قال: تصدق به علی نفسك، قال: عندي دينار آخر. قال: تصدق به علی زوجتک، قال: عندي دينار آخر. قال: تصدق به علی ولدک. قال: عندي دينار آخر. قال: تصدق به علی خادمک، قال: عندي دينار آخر. قال: أنت به أبصر). (رواه أبوداود والنسائی والحاکم وصحه). واته: صهدهقه بکهن، پیاویک ووتی: دیناریکم ههیه. فهرووی: بو خوئی صهدهقه بکه صهدهقهیه، ووتی: دیناریکی تریشم پییه. فهرووی: بو ژنهکهتی صهدهقه بکه صهدهقهیه، ووتی: دیناریکی تریشم پییه. فهرووی: بو مندالهکهتی صهدهقه بکه صهدهقهیه، ووتی: دیناریکی ترم پییه. فهرووی: بو خزمهتکارهکهتی صهدهقه بکه صهدهقهیه. ووتی: دیناریکی ترم پییه. فهرووی: نیتر خوٲ نهزانی نهی دهی به کی بیده.

۳- پیغمبر ﷺ فرموده‌اند: **(كفى بالمرء إثماً أن يضيع من يقوت)**. (رواه مسلم وأبو داود) واته: به سه بؤ نه وهی پیایوی پی تاوانبار بیت منداله کانی و نهوانه‌ی نهفهقه‌یان لهسه‌ریتی پشت گوی بخت.

۴- وه فرموده‌اند: **(أفضل الصدقة على ذي الرحم الكاشح)**. (رواه الطبراني والحاكم وصححه) واته: باشتین صدقه نه‌ویه بدریت به خزمیکی قین له سک. باتل کردنه‌وهی صدقه:

حرامه نه‌وه که سه‌ی صدقه نه‌کات منته بکات به‌سه‌ر نه‌وه که سه‌دا که صدقه که‌هی پی‌دراوه، یان نه‌زیه‌تی بدات، یا ریا بکا له صدقه که‌کردنه‌که‌یدا، به‌پی‌ی فرموده‌هی خوی گه‌وره که نه‌فرمودیت: **﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَبْطُلُوا صَدَقَتِكُمْ بِالْمَنِّ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ رِثَاءَ النَّاسِ﴾** (البقره/۲۶۴). واته: نه‌ی نه‌وه که سه‌انه‌ی باوه‌رتان هی‌ناوه به منته و نازاردان صدقه که‌کانتان باتل مه‌که‌نه‌وه وه که نه‌وه که سه‌انه‌ی له‌به‌ر ریاکردن مالیان نه‌به‌خشن.

پیغمبر ﷺ فرموده‌اند: **(ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة، ولا ينظر إليهم، ولا يزكّيهم، ولهم عذاب أليم)**. **﴿قَالَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ حَابُوا وَحَسِرُوا، مَنْ هُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: الْمُسْبِلُ، وَالْمَنَّانُ وَالْمُنْفِقُ سَلَعَتَهُ بِالْحَلْفِ الْكَاذِبِ﴾**. واته: سی که‌س خوا پوژی دوی پی‌ی پرویان تی ناکات و نایان دوی پی‌ی و له‌تاوان پاکیان ناکاته‌وه و سزای توندیان بؤ نه‌بی‌ت، نه‌بو‌ده‌ر ووتی: هیوا بپاوه مال ویرانن، نه‌وانه کی‌ن نه‌ی نی‌راوی خوا؟ فرمودی: که‌سیک جلی شور (له خوار قول‌په‌ی) له‌به‌ر بکات، وه که‌سیک خیر به‌ه‌ژاریک بکات و دوی پی‌ی منته‌ی به‌سه‌ردا بکات، وه که‌سیک که‌لوپه‌لی به‌سویندی درؤ سه‌رف بکات و بفروشیت.

صدقه کردن له مالی حرام:

خوی گه‌وره صدقه وه‌رناگریت نه‌گه‌ر له مالی حرام بگریت.

۱- پیغمبر ﷺ فرموده‌اند: **(أيتها الناس، إن الله طيب لا يقبل إلا طيباً وإن الله أمر المؤمنين بما أمر به المرسلين، فقال عز وجل: ﴿يَأْتِيهَا الرُّسُلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَأَعْمَلُوا صَالِحاً إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ﴾** (المؤمنون/۵۱) **﴿قَالَ: ﴿يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ﴾** (البقره: ۱۷۲). **﴿ثُمَّ ذَكَرَ الرَّجُلُ يُطِيلُ السَّفَرَ، أَشْعَثَ أَغْبَرَ يَمُدُّ يَدَيْهِ إِلَى السَّمَاءِ: يَا رَبِّ، يَا رَبِّ، وَمَطْعَمُهُ حَرَامٌ، وَمَشْرَبُهُ حَرَامٌ، وَمَلْبَسُهُ حَرَامٌ، وَغَدْيِي بِالْحَرَامِ، فَأَنِي يُسْتَجَابُ لَهُ﴾** (رواه مسلم). واته: نه‌ی خه‌لکینه‌خوا پاکه و شتی پاک نه‌بی‌ت وه‌ری ناگری، وه خوی گه‌وره چ فرمانیکی کردوه به پیغمبره‌کانی نه‌وه فرمانه‌شی کردوه به باوه‌رداران که نه‌فرمودیت: نه‌ی نی‌راوانی خوا شتی پاک و خاوین و حه‌لال بخون و کرده‌وهی چاک بکه‌ن چونکه من ناگاداری کرده‌وه‌کانتانم، وه به باوه‌رداران فرموده: نه‌ی نه‌وه که سه‌انه‌ی که باوه‌رتان هی‌ناوه خواردن پاک و خاوین و حه‌لال بخون له‌وانه‌ی نیمه پیمان به‌خشیون. پاشان پیغمبر ﷺ باسی کابرایه‌کی پی‌بوازی تو‌زوی سه‌رو پيش نالو‌زوی کرد، که خواردن و خوارده‌وه و پوشاکی حرام بی‌ت و به حرام په‌روه‌ده بو‌بی‌ت ده‌ست به‌رز بکاته‌وه بؤ ناسمان و له خوا بی‌اریته‌وه: په‌روه‌دگارم، په‌روه‌دگارم، نه‌وه پارانه‌وه‌یه چون گه‌را نه‌بی‌ت.

ههیبوو، پیغه مبهەر صَلَاتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ پیئی فهرموو: چیت بو خیزانه کهت هیشتوتوه؟ ووتی: خوا و پیغه مبهرم بو هیشتونوه. منیش ووتم: نابیت له هیچدا پیش برکیت له گهنا بکه. (ئه بوداود و (ترمذی) که به سهیحی داناوه گپراویانه تهوه).

زانایان بو دروستی کردن به سهدهقهی هه موو مال مهرجی ئه وهیان داناوه که ئه بییت ئه وه کهسه به توانا و ئیش کهر بییت و به ئارام بییت و قهرزدار نه بییت، وه کهسانیکی لانه بن که پیویست بی به خویان بکات، جا ئه گهر ئه وه کهسه ئه وه مهرجانهی تیدا نه بوو که راههتی ههیه هه موو مالی بکات به سهدهقه.

چونکه له جابیره وه رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ هاتوو فهرمویه تی: جاریک له لای پیغه مبهەر صَلَاتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بووین، له و کاته دا کابرایه که هات ئه وه ندهی هیلکه یه که زیپی هیئا، ووتی: ئه ی نیراوی خوا ئه مه م له مه عده نیک دهر هیئا وه، لیم وهر بگره ئه م هه وی بیکه م به سهدهقه، له وهش زیاتر هیچ شک نابه م، پیغه مبهەر صَلَاتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ پرووی لی وهر گپرایه وه، کابرا له لای چه په وه چوو به رده می، هه ر پرووی لی وهر گپرایه وه، پاشان له پشته وه هاته وه. پیغه مبهەر صَلَاتِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لی وهر گرت و تی گرت، ئه گهر به ری بکه و تابه ئازاری پی ئه گه یاند، یا برینداری ئه کرد، پاشان فهرمووی: **(يَأْتِي أَحَدُكُمْ بِمَالِهِ كَلَّهُ يَتَصَدَّقُ بِهِ ثُمَّ يَجْلِسُ بَعْدَ ذَلِكَ يَتَكَفَّفُ النَّاسَ، إِنَّمَا الصَّدَقَةُ عَنْ ظَهْرِ غَنَى).** (رواه أبوداود والحاكم وقال: صحيح على شرط مسلم، وفيه محمد بن اسحاق) (۵). واته: هه ندی له ئیوه دیت هه ر چی ههیه ئه یکات به سهدهقه پاشان خوی دانه نیشیت ده ست له خه لک پان ئه کاته وه. ته نها له کاتی بووندا سهدهقه ئه کریت.

دروسته سهدهقه بدریت به (ذمی) و حه ربی:

دروسته سهدهقه بدریت به (ذمی) و حه ربی، وه موسلمان پاداشت وهر ئه گری له سه ری. خوای گه وره مه دحی کو مه لیکی کردوو ئه فهرموویت: **﴿وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَىٰ حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا﴾** (الدهر/ ۸). واته: خواردن ئه دن به هه ژار وه ته یو وئه سیر له بهر خو شه ویستی خوا. وه ئه سیریش حه ربی یه.

وه خوای گه وره فهرموویه تی: **﴿لَا يَنْهَنُكُمْ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتَلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُجْرَجُوا كُمْ مِّن دِيَارِكُمْ أَنْ تَبَرُّوهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ﴾** (المتحنة: ۸). واته: خواریتان لی ناگریت چا که بکه ن و داد په ره رب ن له گه ل ئه وانده که نه جه نگان دژی ئیوه له سه ر ئایین، وه له شوینی خوتان دهریان نه کردوون، به راستی خوا داد په ره ره کانی خو ش ئه ویت.

(۵) (کورتهی قسهی شیخ ئه لبانی له دوای ئه وهی له حه دیسه که کو لاه ته وه ئه مه یه): حه دیسه که له بهر ئه وه هیانه ی باس کرا زه عیفه، به لأم ئه وه رسته یه ی که به لگهی پی هاتوتوه ئه ویش ئه وه یه که فهرموویه تی: (له کاتی بووندا سهدهقه ئه کریت) سه حیه، چونکه چند ریگایه کی تری هه یه له جابیره وه، ئه حمه د ته خریجی کردوو (۳/ ۳۶۶) و شایه تیکی هه یه له حه دیسی ئه بو هور په ره له لای بوخاری و کهسانی تر، و له (الإرواء) یشدا ته خریج کراوه به ژماره (۳/ ۳۱۶). (تمام المنه / ألبانی).

له ئەسمای کچی ئەبویه کرهوه ﷺ هاتوو ووتویهتی: دایکم هات بۆ لامان بى باوهر بوو، منیش ووتم: ئەى نیرراوى خوا دایکم هاتوو بۆ لامان وزۆر پهروشه بۆمان، ئایا بچم به لایهوه؟ فهرمووی: بهلى، سیلهی رهحم بگهیهنه لهگهڵ دایکتدا.

صهدهقه وچاکهکردن لهگهڵ نازهدا:

۱- بوخاری و موسلیم ئەگێرنهوه که پیغهمبەر ﷺ فهرموویهتی: (بَيْنَمَا رَجُلٌ يَمْشِي بِطَرِيقِهِ، اشْتَدَّ عَلَيْهِ الْعَطَشُ، فَوَجَدَ بَيْرًا فَنَزَلَ فِيهَا فَشَرِبَ، ثُمَّ خَرَجَ، فَإِذَا كَلْبٌ يَلْهَثُ الشَّرَى مِنَ الْعَطَشِ. فَقَالَ الرَّجُلُ: لَقَدْ بَلَغَ هَذَا الْكَلْبُ مِنَ الْعَطَشِ مِثْلَ الَّذِي كَانَ قَدْ بَلَغَ مِنِّي، فَنَزَلَ الْبَيْرَ فَمَلَأَ خُفَّهُ مَاءً ثُمَّ أَمْسَكَهُ بِمِمْهِ حَتَّى رَقِيَ، فَسَقَى الْكَلْبَ فَشَكَرَ اللَّهُ لَهُ فَعَفَرَ لَهُ، قَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ لَنَا فِي الْبَهَائِمِ أَجْرًا؟ فَقَالَ: فِي كُلِّ كَبِدٍ رَطْبَةٌ أَجْرٌ). واته: پیاویک به پریگایه کدا ئەروشت و تینویتی زۆری بۆ هینا، بیریکی دیهوه چوو ناو بیرهکه وتیر ناوی خواریه وهاتهوه سهرهوه، بینى سهگیك له تینوا گل ئەخوات، پیاوهکه ووتی: ئیسته ئەو سهگه له تینوا وهك منى به سهر هاتوو، چوو ناو بیرهکه وخوفهکهی پر کردله ناو وگرتی به دهمیوه وهاتهوه سهرهوه، سهگهکهی تیر ناوکرد، جا خوا پاداشتی کابرای دایهوه وله گوناحهکانی خوش بوو. ووتیان: ئەى نیرراوى خوا بۆ ئەگەر چاکه بکهین له گهڵ نازهدا به خیر وپاداشت بۆمان ئەنوسریت؟ فهرمووی: بهلى له ههموو جگهرته پیکدا پاداشتان بۆ هیه.

۲- ههروهها موسلیم و بوخاری ئەگێرنهوه که پیغهمبەر ﷺ فهرموویهتی: (بَيْنَمَا كَلْبٌ يَطِيفُ بِرَكِيَّةٍ، قَدْ كَادَ يَقْتُلُهُ الْعَطَشُ، إِذْ رَأَتْهُ بَغِيٌّ مِنْ بَعَايَا بَنِي إِسْرَائِيلَ فَنَزَعَتْ مَوْقَهَا فَاسْتَقَتْ لَهُ بِهِ، فَسَقَتْهُ فَعَفَرَ لَهَا بِهِ). واته: سهگیك به دەوری دۆلیکدا ئەسورپایهوه خهريک بوو تینویتی ئەیکوشت، ئافره تیکی داوین پیس له داوین پیسهکانی بهنى ئیسرائیل که چاوی پیی کهوت خوفهکانی داکه ندو ناوی بۆ دهرهینا وسهگهکهی تیرناو کرد، خواى گهوره به هوى ئەوه له تاوانهکانی خوش بوو.

صهدهقهی (جاریه) بهر دهوام:

ئەحمەد و موسلیم ئەگێرنهوه که پیغهمبەر ﷺ فهرموویهتی: (إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ انْقَطَعَ عَمَلُهُ إِلَّا مِنْ ثَلَاثَةٍ: صَدَقَةٍ جَارِيَةٍ، أَوْ عِلْمٍ يُنْتَفَعُ بِهِ، أَوْ وَلَدٍ صَالِحٍ يَدْعُو لَهُ) واته: کاتی ئاده میزاد ئەمریت کاری له دنیا دانه بریت له سی شت نه بییت، صهدهقهی جاریه و بهردهوام، یا زانستی یه که سوود بهخش بییت، یا کوریکی صالحی هه بییت له پاش خوی دوعای بۆ بکات.

سوپاس گوزاری چاکه که:

۱- ئەبوداودو نه سائی به سه نه دیکى صه حیح له عبدالله ی کوری عومه رهوه ﷺ ئەگێرنهوه که پیغهمبەر ﷺ فهرموویهتی: (مَنْ اسْتَعَاذَ بِاللَّهِ فَأَعِيدُوهُ، وَمَنْ سَأَلَكُمْ بِاللَّهِ فَأَعْطُوهُ، وَمَنْ اسْتَجَارَ بِاللَّهِ فَأَجِرُوهُ، وَمَنْ أَتَى إِلَيْكُمْ مَعْرُوفًا فَكَافِرُوهُ، فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فَادْعُوا لَهُ حَتَّى تَعْلَمُوا أَنْ قَدْ كَفَأْتُمُوهُ). واته: هه رکهس پیتانی ووت: پهنا ئەگرم به خوا پهناى بدن، وه هه ر کهس پیتانی ووت: تو خوا فلانه شتم بدهنى، بیدهنى، وه هه رکهس پیتانی ووت: پشت به خوا ئەبهستم پشت ولایهنى بگرن، وه هه رکهس چاکه یهکی له گهڵدا کردن پاداشتی بدهنهوه، وه ئەگەر دهسه لاتان نه بوو ئەوه نده دوعای خیری بۆ بکهن ئەوه نده هه تا دلنیا ئەبن پاداشتان داوه تهوه.

۲- نهحمد له (أشعث) كورى قهيسهوه - به سه نهديك كه راوى يه كانى ثيقه ن - نهگيريتتهوه كه پيغمبر ﷺ فرمويه تى: (لا يَشْكُرُ اللهُ مَنْ لا يَشْكُرُ النَّاسَ). واته: سوپاسى خوا ناكات كه سيك كه سوپاسى خهك نهكات له سه ر چا كه.

۳- (ترمذي) نهگيريتتهوه - وبه هسه نيشى داناوه - له نوسامه ي كورى زه يده وه ﷺ كه پيغمبر ﷺ فرمويه تى: (مَنْ صُنِعَ مَعَهُ مَعْرُوفٌ، فَقَالَ: لِفَاعِلِهِ: جَزَاكَ اللهُ خَيْرًا، فَقَدْ أَبْلَغَ فِي الشَّنَاءِ). واته: هر كه س چا كه يه كى له گه لدا كراو به خاوه ن چا كه ي ووت: خوا پاداشتى به خيرت بداته وه، نه وه نه وپه رى ستايشى كرد وه.

سایتی به هشت

www.ba8.org

2009 - 1430

هه ميشه له گه لمان بن بو به ره همى نوى